

Патута О. С. Особливості оптимізації структури капіталу українських підприємств / Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки // матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 12-13квітня 2016 р.) -Частина 2.- 1. - с. 547-550.

ОСОБЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Патута О. – студентка інституту економіки та менеджменту
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Борисюк О. В.

к.е.н., доцент кафедри фінансів та оподаткування

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Власний капітал є економічною категорією, яка значно поширена в системі фінансового менеджменту підприємства. Він становить фінансову основу створення і розвитку підприємства будь-якої форми власності та організаційно-правової форми. Капітал – це сукупність фінансових ресурсів, що функціонують в діловому обороті господарюючих суб'єктів у вигляді матеріальних і фінансових активів, котрі здійснюють кругообіг і приносять прибуток [1, с.44].

Результат і ефективність діяльності підприємства залежать від того, наскільки раціонально використовується капітал. Дотримуючи певні пропорції власного і позикового капіталу, можна забезпечити необхідний рівень фінансової незалежності, рентабельності, а також максимізувати ринкову вартість підприємства. В ринкових умовах виникає необхідність обґрунтування оптимальної структури капіталу українських підприємств.

Структура капіталу характеризується співвідношенням власних і позикових коштів, які використовуються підприємством в процесі господарської діяльності. Формування оптимальної структури капіталу підприємства для фінансування необхідного обсягу затрат та забезпечення

бажаного рівня доходів є одним із найважливіших питань, що вирішуються в процесі фінансового управління підприємством. На сьогоднішній день правильний підхід щодо поєднання власних та залучених коштів є одним із передумов фінансової стійкості підприємства і його рентабельності. Проте в умовах економічної кризи, а особливо кризи банківської сфери, залишається відкритим питання залучення нових коштів, а також пошук шляхів оптимізації структури капіталу сучасного українського підприємства.

В залежності від того, які у підприємства джерела фінансування, розрізняють власний і залучений капітал. Запозичені кошти мають декілька переваг: по-перше, проценти, що сплачуються за користування запозиченими ресурсами віднімаються від суми податку на прибуток, що знижує фактичну вартість позички, по-друге, сторони, які надають позику, отримують фіксований дохід, не можуть впливати на розподіл отриманого прибутку підприємством. Проте, запозичені фінансові ресурси мають певні недоліки. Адже, чим більший коефіцієнт заборгованості, тим більший ризик має підприємство, а відповідно, вища ціна запозичених коштів.

Виходячи з вище сказаного, виникає питання про те, яке фінансування краще і коли: чи то власними коштами, чи то борговими, чи можливе їх поєднання задля досягнення основної мети діяльності будь-якого підприємства – максимізації прибутку і мінімізації затрат.

Проаналізувавши погляди вчених стосовно оптимізації капіталу, приходимо до висновку, що в цілому, діяльність підприємства поділяється на певні життєві цикли. Тому для оцінки оптимізації структури капіталу необхідно чітко розуміти, який етап проходить підприємство: розвиток, стабільність чи період збитковості. Успіх реалізації стратегії підприємства прямо залежить від того, наскільки оптимізована структура капіталу. А оптимальне співвідношення позиченого і власного капіталу залежить від їх вартості.

Аналізуючи структуру українських підприємств, бачимо, що у більшості підприємств у структурі власного капіталу переважає залучений капітал, а

саме поточні зобов'язання та забезпечення і спостерігається тенденція до збільшення залученого капіталу [3, с.53].

Розвиток підприємства лише за власні кошти зменшує певні фінансові ризики та зменшує швидкість розширення бізнесу. А залучення додатково позичених коштів за умови використання правильної фінансової стратегії може збільшити дохід власників підприємства. Якщо ж подивитися з іншого боку, перенасичена запозиченнями структура капіталу потребує високого рівня прибутковості, адже збільшується ризик несплати боргу та росте ризик для інвестора. Крім того, цей факт може негативно вплинути на відносини з контрагентами, які можуть почати шукати більш надійного партнера.

Аналізуючи вище сказане, приходимо до висновку, що оптимальна структура капіталу підприємства являє собою таке співвідношення власних і позичкових коштів, при якому максимізується ринкова вартість підприємства. Розвиток підприємства сьогодні має будуватися зважаючи на систему управління власне капіталом і реалізовуватися шляхом здійснення певних функцій та базуватися на адекватних принципах. Адже потенціал управління капіталом підприємства входить до загального стратегічного потенціалу підприємства.

На сьогодні оптимальним є така структура капіталу, яка сприяє максимізації ринкової вартості підприємства. Але в даних умовах господарювання оптимізувати структуру капіталу навряд чи вдасться більшості вітчизняних підприємств. Адже існує проблема залучення додаткових коштів, що не є дешевшими у порівнянні із залученням власних.

Список використаної літератури

1. Бланк І. А. Управління формуванням капіталу / І. А. Бланк. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 520 с.
2. Вівчар О. Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства [електронний ресурс] / Вівчар О. Й., Саварин В. М. – Науковий

вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19. – с.146-150. – [Електронний ресурс]
- Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/19_5/Wiwczar.

3. Карлін М. І. Управління державними фінансами: [навч. посібн.] / М. І. Карлін, О. В. Борисюк. – Луцьк : ПП Іванюк , 2013. – 273 с.